

Rozsudek Nejvyššího soudu ČSR ze dne 27.09.1975, sp. zn. 1 Cz 62/75, ECLI:CZ:NS:1975:1.CZ.62.1975.1

Číslo: 7/1977

Právní věta: Za trvání bezpodílového spoluvlastnictví manželů se nemůže jeden z manželů úspěšně domáhat proti druhému z manželů úplné nebo částečné úhrady toho, co plnil při obstarávání běžných záležitostí týkajících se společných věcí manželů (§ 45 odst. 1 o. z.) vůči jiným osobám z peněz v bezpodílovém spoluvlastnictví manželů. Plnění v budoucnu splatného opětujícího se plnění nemůže soud uložit, je-li tato ukládaná povinnost závislá na tom, zda dojde k další skutečnosti, která je předpokladem vzniku přiznávaného nároku.

Soud: Nejvyšší soud České soc. rep.

Datum rozhodnutí: 27.09.1975

Spisová značka: 1 Cz 62/75

Číslo rozhodnutí: 7

Číslo sešitu: 2-3

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Bezpodílové spoluvlastnictví manželů, Rozhodnutí soudu

Předpisy: 99/1963 Sb. § 160 40/1964 Sb. § 145

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Manželství J. V. a B. V. bylo rozvedeno rozsudkem obvodního soudu pro Prahu 10 z 9. 1. 1973 a tento rozsudek nabyl právní moci 5. 2. 1973. Rozsudkem téhož soudu z 30. 4. 1973 bylo zrušeno jejich právo společného užívání bytu, bylo rozhodnuto, že byt bude dále užívat navrhovatelka a odpůrce byl uznán povinným se z bytu vystěhovat po přidělení náhradního bytu nebo poskytnutí náhradního ubytování.

V uvedeném bytě odpůrce zatím užívá 1 pokoj a společné příslušenství; navrhovatelka žádala na odpůrce náhradu čtvrtiny úhrady za užívání bytu a za služby s tím spojené v částce 90 Kčs měsíčně za dobu od ledna do září 1973. Poněvadž odpůrce za uvedenou dobu jí zaplatil jen 150 Kčs, domáhala se žalobou zaplacení částky 660 Kčs a od října 1973 placení částky 90 Kčs měsíčně až do skončení jeho užívání bytu.

Rozsudkem obvodního soudu pro Prahu 10 ze 14. 3. 1974 byl odpůrce uznán povinným zaplatit navrhovatelce na úhradu za užívání bytu za měsíce leden až září 1973 částku 660 Kčs a současně byl uznán povinným platit jí jako příspěvek na úhradu za užívání bytu částku 90 Kčs měsíčně od 1. 10. 1973 až do vyklizení bytu.

Soud prvního stupně zjistil, že navrhovatelka platí od rozvodu manželství úhradu za užívání bytu a za služby s ním spojené sama, a byl toho názoru, že tedy odpůrce získává neoprávněný majetkový prospěch, když na tuto úhradu ničím nepřispívá. Částku 90 Kčs měsíčně považoval soud za přiměřenou a poněvadž mezi účastníky nedošlo k dohodě v této věci ani pokud jde o placení v budoucnosti, shledal tedy soud u navrhovatelky naléhavý právní zájem na určení této povinnosti odpůrce i do budoucna.

Nejvyšší soud ČSR rozhodl o stížnosti pro porušení zákona, kterou podal ministr spravedlnosti ČSR, tak, že uvedeným rozsudkem soudu prvního stupně o úhradě za užívání bytu, který nabyl právní moci, byl porušen zákon.

Z odůvodnění:

Soud prvního stupně především přehlédl, že manželství účastníků bylo pravomocně rozvedeno až dnem 5. 2. 1973 a že teprve tímto dnem zaniklo bezpodílové spoluvlastnictví manželů (§ 148 odst. 1 o. z.).

Za trvání manželství běžné záležitosti týkající se společných věcí může vyřizovat každý z manželů; může tedy konat i běžné platby, jako je úhrada za užívání společného bytu a za služby s užíváním bytu spojené. Do zániku bezpodílového spoluvlastnictví manželů nemůže pak manžel úspěšně požadovat na druhém manželovi úhradu toho, co při obstarávání takových záležitostí podle ustanovení § 145 odst. 1 o. z. plnil vůči jinému z příjmů, které do bezpodílového spoluvlastnictví manželů spadaly. Nemohl tedy soud přiznat navrhovatelce z důvodů neoprávněného majetkového prospěchu příspěvek na úhradu za užívání bytu a za služby za dobu od 1. 1. 1973 do 5. 2. 1973, tedy za dobu trvání manželství účastníků tohoto řízení, protože k uvedené částce by bylo možno přihlídnout případně až při vypořádání bezpodílového spoluvlastnictví manželů ve smyslu ustanovení § 149 a § 150 o. z.

Soud prvního stupně uložil odpůrci dále povinnost přispívat navrhovatelce na úhradu za užívání bytu částku 90 Kčs měsíčně od 1. 10. 1973 až do vyklizení bytu. Podle ustanovení § 154 odst. 2 o. s. ř. lze sice uložit povinnost k plnění dávek, které se stanou splatnými teprve v budoucnu, jde-li o opětuující se dávky, avšak opětuujícími se dávkami je třeba rozumět taková plnění, jež se pravidelně opakují, aniž musí přistoupit další skutečnosti požadované hmotným právem. Nebylo tedy možné uložit povinnost platit měsíční úhradu za užívání bytu a služby částkami, které se měly stát splatnými v budoucnosti, když tato budoucí povinnost předpokládala, že navrhovatelka sama bude pravidelně měsíčně platit za odpůrce úhradu za užívání bytu a služby s užíváním bytu spojené do rukou bytové organizace a že tím vždy pravidelně měsíčně bude docházet ve smyslu ustanovení § 454 o. z. k bezdůvodnému obohacení na straně odpůrce částkou 90 Kčs měsíčně. Nejde tu tedy o opětuující se dávky ve smyslu ustanovení § 154 odst. 2 o. s. ř., které by bylo možno přiznat i do budoucna, a to vzhledem k jejich nejistému trvání i nejisté výši.

Při rozhodování o tomto nároku uplatněném navrhovatelkou šlo o výrok na plnění podle ustanovení § 80 písm. b/ o. s. ř., nikoliv o výrok určovací podle ustanovení § 80 písm. c/ o. s. ř., jak nesprávně uvedl soud prvního stupně v odůvodnění svého rozsudku.

Porušil tedy soud prvního stupně svým rozsudkem zákon v ustanoveních § 6, § 80 písm. c/, § 120 odst. 1 a § 154 odst. 2 o. s. ř. v souvislosti s ustanoveními § 145 odst. 1, § 451, § 452 a § 454 o. z.